

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0116-61
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Сумський державний педагогічний університет імені А. С.Макаренка
ID ОП у ЄДЕБО	22624
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Дошкільна освіта, другий рівень вищої освіти, 01 Освіта/Педагогіка, 012 Дошкільна освіта
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/artical/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9E%D0%9F%D0%9F%20%D0%94%D0%9E.pdf

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Голюк Оксана Анатоліївна
Члени експертної групи	Мордоус Ірина Олександрівна, Панченко Оксана Олександрівна
Залучений представник роботодавців	Не залучався
Спостерігачі	Не залучались
Дати виїзду до ЗВО	20.11.2019- 22.11.2019
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/programa_v_izitu_eg_2655b.pdf
Дата надходження звіту до Національного агентства	
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затверджені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

Место для ввода текста.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відобразити зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

Освітня програма “Дошкільна освіта” спрямована на забезпечення фундаментальної теоретичної і практичної підготовки висококваліфікованих фахівців (8 рівня НРК) за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, які б оволоділи глибокими ґрунтовними знаннями, уміннями та навичками для виконання професійних завдань та обов’язків науково-дослідницького та інноваційного характеру в системі дошкільної освіти, здатністю до самостійного формулювання і вирішення завдань науково-практичної діяльності, критичної оцінки та застосування на практиці теоретичних постулатів та інноваційних методів; були знайомі з сучасними науковими досягненнями в цій галузі, спроможні до самостійного професійно-особистісного зростання шляхом самовдосконалення.

Вивчення звіту про самооцінювання ОП та результати виїзної експертизи дозволили членам експертної групи, враховуючи низку чинників (принципи поваги до автономії ЗВО, контекст та позиції стейкхолдерів, відносний вплив різних виявлених недоліків на відповідний аспект якості ОП, підхід, орієнтований на вдосконалення), по кожному критерію встановити рівень відповідності “В”, що засвідчує наявність недоліків, що не є суттєвими, хоча й потребують нагального усунення. Такий висновок було підкріплено й реакцією ЗВО на поради, надані експертами. ЗВО свідомий багатьох виявлених проблем, має реалістичний план їх вирішення та спроможний дотримуватися цього плану.

Найбільш проблемним, на думку експертів, виявилось оцінювання за критерієм 2. За цим критерієм ОП може бути оцінена як така, що відповідає рівню “В” лише за умови позиціонування вибіркової складової навчального плану як *minor*, що зобов’язує ЗВО присуджувати кваліфікацію без урахування контексту додаткової спеціальності, зважаючи на порушення чинних норм: відсутність додаткової практики, підсумкової атестації та відповідних спеціалізованих ОК в блоці обов’язкових дисциплін в контексті додаткової спеціальності.

В іншому випадку, оцінювання ОП за критерієм 2 знаходиться в рамках рівня відповідності “Е”, а виявлені недоліки можуть бути виправлені протягом року. При цьому при повторній акредитації мають бути подані дві окремі ОП “Дошкільна та початкова освіта” і “Дошкільна освіта та логопедія”.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

В цілому діяльність СумДУ імені А.С.Макаренка відбувається прозоро і загальнодоступно, що є запорукою публічної довіри до його діяльності та дозволяє пересвідчитися, що заклад дійсно виконує свою суспільну місію. Відкритість має також й інструментальну цінність для інформування зацікавлених сторін про ті чи інші аспекти освітнього процесу. Наприклад, наявність електронного регулювання розкладу, що доступний з будь-якого гаджета.

Цілі освітньої програми узгоджуються з місією і стратегією СумДПУ імені А.С.Макаренка. ОП зорієнтована на загальнодержавний контекст з урахуванням галузевого та регіонального. Політика університету передбачає формування у науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти розвиток навичок Soft skills. Документообіг СумДПУ підтверджує його стрімкий рух відповідно до динаміки розвитку сучасної вищої освіти.

Звертає на себе увагу динамічність розробки документальної бази з різних аспектів функціонування університету; спостерігається швидке реагування на нововведення в нормативно-правовому полі та мобільна їх адаптація з урахуванням особливостей життєдіяльності СумДПУ. Університет на інституційному рівні дбає про забезпечення академічної доброчесності (наявна діюча Комісія з питань етики та доброчесності, розроблено Кодекс академічної доброчесності університетської спільноти тощо).

Спостерігається динамічний розвиток випускової кафедри та її сприйнятливості до зовнішньої критики. Науково-педагогічні працівники тісно співпрацюють з роботодавцями і випускниками в контексті оптимізації професійної підготовки. Професійне зростання викладачів відбувається систематично, в тому числі через міжнародні стажування/підвищення кваліфікації. Професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації обов'язкової складової ОП, дозволяє повною мірою забезпечувати досягнення визначених ОП цілей.

Перевагою ОП є безпосереднє включення дослідницької складової в зміст навчального плану, наявність реального вільного вибору здобувачами вищої освіти теми наукового дослідження. Критерії оцінювання результатів академічної успішності та засобів діагностики результатів навчання чітко прописані у змісті робочих програм кожної дисципліни, оприлюднені у відкритому доступі та доведені до відома студентів.

Сильною стороною є матеріально-технічна база, достатня для формування комфортного академічного середовища. В університеті діє багатокomпонентна психологічна підтримка всіх учасників освітнього процесу. Студентське самоврядування активно бере участь в налагодженні різних напрямів життєдіяльності здобувачів вищої освіти. Відбувається постійний моніторинг працевлаштованості випускників та профілактика від'їзду кваліфікованих фахівців за кордон.

Компоненти профілю освітньої програми демонструють домінанту професійної підготовки в контексті дошкільного профілю (з акцентом на управлінський характер), проте меншою мірою відображають складову підготовки до роботи в рамках вищої школи та за відповідною додатковою спеціальністю. Зокрема, при формулюванні програмних результатів навчання не враховано професійний стандарт вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Заявлена міждисциплінарність ОП не реалізована. Дисципліни додаткових спеціальностей (013 Початкова освіта та 016 Спеціальна освіта (логопедія)) знаходяться у вибіркового блоці, не передбачають практики та підсумкової атестації (фактично, наявний minor).

Недостатня кількість дисциплін для вільного вибору студента (по дві дисципліни на дві позиції), за змістом спостерігається дублювання навчальних дисциплін, запропонованих на одну позицію (“вибір без вибору”).

Здобувачі, які вступили на навчання на загальних умовах і на умовах перехресного вступу навчаються за одним навчальним планом і отримують однакову кваліфікацію.

Навчальним планом не передбачено години на самостійну роботу студента над магістерською роботою в першому та другому семестрі.

В правилах Прийому на навчання до університету в назві освітньої програми не відображено додаткові спеціальності, за якими відбувається професійна підготовка фахівців та не міститься інформація про кваліфікацію, яку отримують студенти по закінченню навчання.

Потребує коректив зміст програми вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на другий рівень вищої освіти на базі диплому бакалавра зі спеціальності Дошкільна освіта. Крім того, виникає необхідність розробки програми вступного випробування для перехресного вступу з урахуванням особливостей ОП.

В контексті студентоцентрованого підходу негативним, на нашу думку, виступає незнання здобувачів про можливість впливу на вибір методів, форм навчання і викладання. Спостерігається необізнаність студентів щодо механізму врегулювання конфліктних ситуацій.

Відмічено застарілість змісту, джерельного забезпечення робочих програм та фактичну відсутність моніторингу з боку завідувача випускової кафедри задля вдосконалення їхнього змісту. Не зафіксовані факти впровадження в освітній процес досягнень світової науки.

Визначений низький відсоток допустимої унікальності (51%) матеріалів кваліфікаційної роботи.

Не всі дисципліни співвідносяться з відповідними ПРН, що змусило авторів робочих програм видозмінювати ПРН в контексті навчальної

дисципліни, яку вони викладають або вписувати ПРН з ОП безвідносно до змісту, який викладено в робочій програмі.

Недостатня залученість здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців до процедури вдосконалення ОП. Відсутнє залучення практиків для проведення аудиторних занять.

Рекомендації:

1. Не присуджувати кваліфікацію в контексті додаткових спеціальностей, зважаючи на порушення чинних норм: відсутність додаткової практики, підсумкової атестації та відповідних спеціалізованих ОК в блоці обов'язкових дисциплін в контексті додаткової спеціальності.

2. За умови існування міждисциплінарної ОП на зазначених у звіті про самооцінювання умовах (наявність двокомпонентної кваліфікації) виникає потреба реінтеграції змісту та виокремлення двох ОП – “Дошкільна та початкова освіта” і “Дошкільна освіта та логопедія”.

3. Внести корективи до ОП, зокрема переглянути співвідношення ОК з ПРН.

4. Створити умови для реального вибору студентами різнопланових ОК для побудови власної освітньої траєкторії.

5. Для здобувачів, які вступили на умовах перехресного вступу розробити окремий навчальний план з урахуванням п.п. 2.8 наказу №506 з присудженням кваліфікації “Магістр дошкільної освіти. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку”.

6. На виконання магістерської роботи передбачити кредити (години для самостійної роботи) в кожному семестрі.

7. Внести правки до правил Прийому на навчання СумДПУ імені А.С.Макаренка, зокрема: включити перелік освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта; прописати умови перехресного вступу відповідно до диференційованого підходу.

8. Переглянути та внести правки до змісту програм вступного випробування, а також розробити програму вступного випробування для перехресного вступу на спеціальність 012 Дошкільна освіта й оновити список рекомендованих джерел.

9. Посилити реалізацію принципів впровадження студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу за ОП. Запровадити діючу систему моніторингу думки здобувачів щодо оптимізації освітнього процесу (змісту, форм, методів, засобів та ін.).

10. Залучати викладачів і студентів до міжнародних проектів. Употужнити впровадження в освітній процес сучасних досягнень світової науки.

11. Залучити професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до аудиторних занять.

12. Відкоригувати навчальний план в частині відведення кредитів на підсумковий контроль за дисциплінами; збільшити кількість екзаменів, оскільки за весь період навчання (3 семестри) студенти складають лише три екзамени, а все інше - заліки.

13. Ознайомлювати здобувачів з процедурою (та самою можливістю) оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Розробити правила, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів.

14. Доопрацювати Положення про організацію освітнього процесу, де більш чітко виписати права і обов'язки розробників ОП, навчальних і робочих планів.

15. Провести семінар/тренінг для Гарантів ОП, завідувачів випускових кафедр, заступників директорів з навчальної роботи щодо їхніх прав, обов'язків в контексті створення ОП, розробки навчальних планів, ознайомлення з нормативною базою.

16. Доопрацювати Проект ОП з урахуванням зазначених недоліків.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

У Стратегічному плані-концепції інноваційного розвитку СумДПУ імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/strategiya-plan-sumdpu-2020_0eb75.pdf) зазначено, що в основі підготовки висококваліфікованого фахівця в університеті лежить поєднання фундаментальності та фаховості освіти, наукових досліджень та виховання, інтеграції в європейське освітнє, наукове та економічне співтовариство. Окреслене в освітній програмі “Дошкільна освіта” (Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта, другого рівня вищої освіти, за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/artical/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8/%D0%9E%D0%9F%D0%9F%20%D0%94%D0%9E%20%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8%202019-20.pdf>) цілепокладання передбачає формування у майбутніх фахівців ґрунтовних компетентностей для виконання професійних завдань науково-дослідницького та інноваційного характеру, що свідчить про його кореляцію з актуальною місією університету. В цілях представленої освітньої програми недостатньою мірою відображене кваліфікаційне позиціонування освіти, що отримується: відсутнє цілепокладання в частині вищої освіти. Проте, в предметній області об’єктами вивчення передбачені педагогічні процеси в дошкільній освіті, вищій школі, але відсутнє змістове наповнення, що дозволяє присвоїти кваліфікації, що відповідають додатковим спеціальностям. Те саме спостерігаємо у відображенні фокусу програми (цитата: “Акцент робиться на здобутті навичок і знань в методиці та інноваційних технологіях при викладанні у ЗВО дисциплін, що стосується дошкільної освіти та на формуванні здатності здійснювати інноваційну діяльність щодо підвищення якості освітнього процесу в ЗДО та при викладанні педагогічних дисциплін у вищій школі”).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Під час розробки представленої освітньої програми були враховані позиції роботодавців, зокрема заступника директора департаменту освіти та науки державної адміністрації Сумської області, директора Комунальної установи “Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №15 імені Д.Турбіна”, завідувача Сумського дошкільного закладу (ясла-садок) №1 “Ромашка”, про що свідчать затверджені належним чином рецензії. Проте, варто відмітити, що здобувачі вищої освіти СумДПУ та випускники не були задіяні до визначення цілей та програмних результатів навчання (даний факт встановлений в результаті особистого спілкування з останніми).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі та програмні результати навчання освітньої програми повною мірою відображають тенденції розвитку спеціальності взагалі, в галузевому та регіональному контексті зокрема: про це свідчить затребуваність фахівців дошкільного профілю, в тому числі вузькопрофільних спеціалістів з інтегральними фаховими характеристиками в галузі початкової освіти та логопедії (на листопад 2019 року потреба області у фахівцях становить 38 осіб). При складанні ОП враховано досвід підготовки фахівців за спеціальністю 012 “Дошкільна освіта” кафедри педагогіки початкової та дошкільної освіти Мукачівського державного педагогічного університету, кафедри дошкільної освіти Бердянського державного педагогічного університету, кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.Сковороди” та іншими, з якими укладено угоди (Перелік угод співпраці кафедри дошкільної і початкової освіти із закладами вищої освіти України <http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/kafedra-dpo/napriamky-diialnosti>).

Досвід іноземних ЗВО не було враховано в процесі розробки даної програми, не дивлячись на наявне офіційне співробітництво з відділом педагогіки і психології Сілезького університету в (м.Катовіце, Польща) та з філіалом Великотернівського університету “Св.Кирила і Св.Мефодія” (м. Враца, Болгарія).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (СВО магістра) відсутній у затвердженому вигляді. В контексті до змісту Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня спостерігаємо узагальнену їх реалізацію в переліку результатів навчання даної ОП. Їх аналіз засвідчує, що значна частина прив'язана до знань, умінь/навичок і менше приділена увага таким дискрипторам, як комунікація, відповідальність та автономія (найбільш яскраво це проявляється в програмних результатах навчання, що забезпечують додаткову спеціальність).

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Спостерігається послідовна реалізація місії університету. Вважаємо позитивною практикою залучення роботодавців до розробки цілей та програмних результатів навчання, врахування аналітики їх анкетування тощо. Беззаперечно важливим є факт, що в процесі розробки цілей та програмних результатів навчання беруться до уваги галузевий та регіональний контекст стосовно спеціальності “Дошкільна освіта”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Компоненти профілю освітньої програми демонструють домінанту професійної підготовки в контексті дошкільного профілю (з акцентом на управлінський характер), проте меншою мірою відображають складову підготовки до роботи в рамках вищої школи та за відповідною додатковою спеціальністю. Зокрема, при формулюванні програмних результатів навчання не враховано професійний стандарт вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Рекомендації:

1. Переглянути та скорегувати ПРН з урахуванням професійного стандарту вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.
2. Залучити здобувачів освіти та випускників до визначення цілей та програмних результатів навчання.
3. В процесі розробки/оновлення освітньої програми врахувати досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм спеціальності.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Загальна відповідність. Потребує змістового уточнення, термінологічної корекції та збалансування акцентного вектору орієнтації, предметної області та фокусування освітньої програми відповідно до кваліфікації, що отримується.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг освітньої програми складає 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам ст. 5 Закону “Про вищу освіту”. Окремі освітні компоненти відповідають диференційованому обчисленню щодо розподілу за нормативною та вибірковою складовою: обсяг обов'язкових навчальних дисциплін передбачено в кількості 51%, вибіркового навчальних дисциплін – 28%, а практична підготовка виражена у 17%, окремо виділено по 2 кредити ЄКТС на підготовку магістерської роботи та підсумкову атестація. Відповідності стандарту вищої освіти не передбачено за його відсутності.

Оскільки на представлену ОП передбачено перехресний вступ, то спостерігається порушення вимог Наказу МОН України “Про затвердження переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 “Середня освіта (за предметними спеціальностями)”, за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей) в системі підготовки педагогічних кадрів” (№506 від 12.05.2016р. із змінами, внесеними згідно з наказами МОН №1368 від 12.10.2017р., №506 від 17.04.2019р., згідно з яким здобувачам вищої освіти, які вступили в ЗВО для здобуття ступеня “Магістр” на умовах перехресного вступу, ЗВО встановлює додаткові умови в частині строків навчання та виконання додаткового навчального плану впродовж першого року навчання (п.п. 2.8).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

В освітній програмі наявна структурно-логічна схема, в якій у вигляді графа представлено опис логічної послідовності вивчення компонентів ОП. Проте, відсутнє співвіднесення із змістом робочих програм, де передумовами вивчення навчальних дисциплін зазначено перелік освітніх компонентів відповідно до освітньої програми підготовки на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (ОК 1.01, 1.03, 2.01, 2.03, 2.06, 2.08). Наприклад, передумовами вивчення “Актуальні питання інноваційного розвитку освіти” (ОК 2.01) відповідно до робочої програми є знання з філософії, загальної психології, педагогічної психології, загальної педагогіки, історії педагогіки, порівняльної педагогіки, методики викладання дисциплін зі спеціальності;

передумовою вивчення навчальної дисципліни “Психологія освіти” (ОК 2.02) - вивчення навчальних дисциплін “Психологія”, “Педагогіка”, методики викладання конкретних дисциплін, проходження виробничої педагогічної практики; передумовами вивчення дисципліни “Методичне керівництво роботою з формування мовленнєвої компетенції” (ОК 2.06) - знання “Дошкільної педагогіки”, “Вікової психології”, “Теорії та методики розвитку рідної мови”, “Дошкільної лінгводидактики”. Виробнича практика у закладах дошкільної освіти (ОК 3.02), відповідно до ОП, забезпечується інтегруванням знань з дисциплін “Загальна психологія”, “Психологія дитяча”, “Дошкільна педагогіка”, фахові методики, які відсутні в навчальному плані і передбачені в плані для освітнього рівня “Бакалавр”.

Спостерігається невідповідність компетентностей та ПРН, заявлених в ОП, змісту робочих програм окремих ОК (2.01, 2.03, 2.04, 2.05 та ін.). Наприклад, в ОП ПРН1: *“Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування дошкільної освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку.”*, в робочій програмі «Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дітей» ПРН1: *“Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування дошкільної освіти в Україні та керівництва логіко-математичним розвитком дітей в закладах дошкільної освіти.”* Продовжуючи порівнювати відповідні пари ПРН в ОП і робочій програмі можна прослідкувати схожу тенденцію вільної інтерпретації ПРН. А відтак, заявлені в ОП ПРН не можуть бути досягнуті повною мірою.

Мета представленої ОП не повною мірою відображає кваліфікацію, що отримується в частині вищої освіти. ПРН, що висвітлюють управлінський контекст, не забезпечується жодним ОК. ПРН, що мають реалізувати підготовку за додатковою спеціальністю, забезпечуються суто за рахунок дисциплін вільного вибору студентів, причому заявлена практична підготовка не забезпечується жодним освітнім компонентом.

Відповідно до наказу МОН України №506, підготовка здобувачів, які вступили на умовах перехресного вступу, має здійснюватися за основною спеціальністю. Дана норма не дотримана в представленій ОП, оскільки “перехресникам” присвоюється кваліфікація “Магістр дошкільної освіти. Викладач педагогіки і методики дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку. Вчитель початкової школи / Логопед дошкільних, загальноосвітніх та реабілітаційних закладів”. При цьому ані педагогічної практики в початковій школі, ані логопедичної практики в дошкільних, загальноосвітніх та реабілітаційних закладах навчальним планом не передбачено.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

ОП позиціонується як міждисциплінарна, оскільки підготовка здобувачів вищої освіти відбувається за двома спеціальностями (в залежності від вибору студента) - 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта або 012 Дошкільна освіта, 016 Спеціальна освіта (логопедія). При цьому в профілі освітньої програми предметну область визначено лише з орієнтацією на основну спеціальність. Зміст мети теж не відбиває міждисциплінарність.

Окреслені ОК нормативної складової навчального плану відповідають основній спеціальності (“Дошкільна освіта”), тоді як нормативні ОК, що реалізують професійну підготовку за додатковою спеціальністю, відсутні. Так само відсутні ОК, що реалізують інтеграцію подвійних спеціальностей.

Всі ОК, що відповідають додатковим спеціальностям, знаходять місце у вибірковій частині навчального плану як цілісні блоки вибіркових дисциплін, які являють собою піног, що дозволяють здобувачеві вищої освіти одержати лише загальну уяву з іншої спеціальності. Тим більше, що за цими блоками не передбачено ані практики, ані атестації. В такому контексті не можна вести мову про присудження кваліфікації за додатковою спеціальністю.

ОК, що гарантують здобувачам вищої освіти опанування компетентностями, відповідними додатковій спеціальності “Початкова освіта” не відповідають чинному професійному стандарту “Учитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Структура ОП суто формально передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії відповідно до чинного законодавства: вибіркова складова за обсягом складає 28% від загальної кількості кредитів ЄКТС за навчальним планом. Вибірковий блок в частині “Вибір з переліку” представлений двома позиціями по дві навчальні дисципліни на кожну, причому за змістовим наповненням “парні” навчальні дисципліни відрізняються несуттєво (“Інформаційні технології в освіті”/ “Мультимедіа в освіті”; “Технологія педагогічних досліджень та діяльності в дошкільній освіті”/ “Методологія і методи науково-педагогічних досліджень”). Отже, є підстави стверджувати, що здобувачі вищої освіти фактично позбавлені можливості побудувати реальну індивідуальну освітню траєкторію.

Вибірковий компонент в частині “Вибір за блоками” представляє комплекс дисциплін за додатковими спеціальностями 013 “Початкова освіта” і

016 “Спеціальна освіта (логопедія)”. В результаті аналізу змісту робочих програм за дисциплінами зазначених блоків було виявлено, що вони відповідають *мінімуму*, тобто являють собою мінімальний набір дисциплін, що дозволяє здобувачеві вищої освіти одержати загальну уяву з зазначеної спеціальності. Можемо констатувати, що по-перше, загальний зміст даного комплексу дисциплін не дозволяє забезпечити повноцінної освіти за додатковою спеціальністю, по-друге, він знаходиться у вибірковій частині і не є обов’язковим для вивчення, по-третє, відсутня окрема практика за додатковою спеціальністю, що суперечить чинному законодавству, по-четверте кваліфікацію заклад вищої освіти може присвоювати на підставі рішення екзаменаційної комісії (п.1 статті 6 Закону України про вищу освіту), але атестація з додаткової спеціальності ОП не передбачена.

Проте, варто відмітити, що зазначений недолік носить інституційний характер, оскільки таке формування навчального плану регламентоване Положенням про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С.Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), у якому зазначено, що *«дисципліни вільного вибору можуть обиратися студентами як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації»*. Здобувачі вищої освіти за даною програмою не мають можливості обирати для вивчення дисципліни з інших ОП, підрозділів та рівнів освіти. Доказами є зміст вищезазначеного Положення, зміст індивідуальних навчальних планів студентів та результати інтерв’ювання здобувачів та випускників даної спеціальності.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Окремим циклом в ОП та навчальному плані представлено практичну підготовку, який містить дві виробничі практики: “Асистентська практика в ЗВО”

(http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/artical/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8/%D0%9F%D0%9F%203.01_AS_PRAKT.pdf) та “Виробнича педагогічна практика в ЗДО”

(http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/artical/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8/%D0%9F%D0%9F%203.02_VIROB_PRAKT.pdf). За обсягом даний блок складає 17% від загальної кількості кредитів ЄКТС (хоча, варто відмітити, що в ОП зазначений його кількісний показник як 21%). Передбачені практики забезпечують набуття здобувачами вищої освіти практичних компетентностей не з усіх складових кваліфікації, що присвоюється: відсутня практика, що забезпечує додаткові спеціальності.

За твердженнями роботодавців та випускників отримані під час практик компетентності будуть корисними лише на посаді вихователя дітей дошкільного віку. Аналіз програми “Виробнича практика у закладах дошкільної освіти” засвідчив, що її розробник стверджує: “*зазначена практика передбачає інтегрування знань з дисциплін: “Загальна психологія”, “Психологія дитяча”, “Дошкільна педагогіка” та фахових методик; спрямована на формування у магістрантів професійних умінь трансформувати набуті знання у освітній процес закладу дошкільної освіти”*. По-перше, перелік дисциплін наведено з навчального плану підготовки бакалаврів; по-друге, здобувачі, які вступали на умовах перехресного вступу, апріорі, не могли вивчати такі дисципліни, а відтак мають нерівні “стартові можливості” по відношенню до студентів, які вступили на ОП з аналогічної бакалаврської програми.

Під час зустрічі з роботодавцями було отримано інформацію, що вони регулярно вносять пропозиції щодо корекції практичної підготовки здобувачів вищої освіти під час особистого спілкування з викладачами ЗВО.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Варто відмітити, що СумДПУ впроваджує політику розвитку Soft skills у професорсько-викладацького складу, що дозволяє підвищувати науково-педагогічний рівень співробітників і транслювати отримані навички на студентів опосередковано через оптимізацію освітнього процесу, проведення тренінгових форм роботи, консультування психологічної служби, глобалізоване запровадження ІКТ. Все вищезазначене дозволяє реалізувати визначені в ОП компетентності (ЗК-1, ЗК-2, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-7, ЗК-8, ЗК-9, ЗК-10, ПК-1, ПК-6, ПК-8). Ефективність запровадженої системи роботи з формування та розвитку Soft skills ми зафіксувати під час спілкування зі студентами та випускниками.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Професійний стандарт зі спеціальності “Дошкільна освіта” відсутній, тому в процесі формування змісту ОП розробники орієнтувалися на Національну рамку кваліфікацій. Слід відмітити, що вони акумулювали дані і трансформували їх в компетентності та результати навчання з урахуванням сучасних потреб ринку праці.

Зазначимо, що стосовно додаткової спеціальності “Початкова освіта” професійний стандарт не врахований що, відповідно, не дозволить

майбутньому фахівцеві виконувати трудові функції в її контексті.

Стосовно додаткової спеціальності “Спеціальна освіта (логопедія)” зауважимо, що професійного стандарту немає і в ході розробки ПО була використана інформація з НРК, проте її контекст в ОП базовий, що має бути характерним для першого рівня вищої освіти.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Результати аналізу навчального плану дозволили дійти висновку щодо достатньої кількості обсягу часу, виділеного на самостійну роботу студентів (76% від загальної кількості кредитів ЄКТС). При заповнюваності робочого тижня в кількості 16 годин аудиторного навантаження ми бачимо, що залишається достатня кількість часу студентові для виконання завдань для самостійної роботи та індивідуальних науково-дослідних завдань. За словами здобувачів змістове наповнення цих завдань є помірним і цікавим, тому немає часового та фізичного переобтяження.

Незрозумілою є ситуація з підготовкою магістерської роботи. Навчальним планом передбачено 2 кредити (60 годин самостійної роботи) лише в 3-му семестрі. Проте, здобувачі вищої освіти написанням магістерської роботи по факту займаються протягом усього терміну навчання. А відтак, можемо констатувати, що години на самостійну роботу студентів над магістерською роботою протягом першого року навчання йдуть поза кредитним виміром, передбаченим навчальним планом.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Зазначена в звіті про самооцінювання інформація про відсутність дуальної освіти за ОП підтверджена під час проведення виїзної експертизи.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Політика СумДПУ передбачає формування у науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти розвиток навичок Soft skills.

Зафіксований факт систематичного співробітництва роботодавців і випускників з НПП, які забезпечують ОП в контексті оптимізації професійної підготовки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Дисципліни додаткової спеціальності знаходяться в площині не обов'язкового вивчення (вибірковий блок), хоча за ними присвоюється додаткова кваліфікація. Відсутня практика та підсумкова атестація за додатковими спеціальностями. Заявлена міждисциплінарність ОП не реалізована. Фактично, наявний мінімум.

Недостатня кількість дисциплін для вільного вибору студента, за змістом спостерігається дублювання навчальних дисциплін, запропонованих на одну позицію («вибір без вибору»).

Здобувачі, які вступили на навчання на загальних умовах і на умовах перехресного вступу навчаються за одним навчальним планом і отримують однакову кваліфікацію.

Навчальним планом не передбачено години на самостійну роботу студента над магістерською роботою в першому та другому семестрі.

Рекомендації:

1. Не присуджувати кваліфікацію в контексті додаткових спеціальностей, зважаючи на порушення чинних норм: відсутність додаткової практики, підсумкової атестації та відповідних спеціалізованих ОК в блоці обов'язкових дисциплін в контексті додаткової спеціальності.

2. За умови існування міждисциплінарної ОП на зазначених у звіті про самооцінювання умовах (наявність двокомпонентної кваліфікації) виникає потреба реінтеграції змісту та виокремлення двох ОП – “Дошкільна та початкова освіта” і “Дошкільна освіта та логопедія”.

3. Створити умови для реального вибору студентами різнопланових ОК для побудови власної освітньої траєкторії.

4. Для здобувачів, які вступили на умовах перехресного вступу розробити окремий навчальний план з урахуванням п.п. 2.8 наказу №506 з присудженням кваліфікації “Магістр дошкільної освіти. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку”.

5. На виконання магістерської роботи передбачити кредити (години для самостійної роботи) в кожному семестрі.

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Виявлені недоліки можна визнати несуттєвими за умови позиціонування вибіркової складової навчального плану як мініог, що зобов'язує ЗВО присуджувати кваліфікацію без урахування контексту додаткової спеціальності. В іншому випадку, оцінювання даного критерію, зважаючи на вище перераховані недоліки, знаходиться в рамках рівня відповідності “Е” і можуть бути виправлені протягом року. При цьому при повторній акредитації мають бути подані дві окремі освітні програми “Дошкільна та початкова освіта” і “Дошкільна освіта та логопедія”.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому СумДПУ імені А.С.Макаренка (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2019/1/pravila_priyomu_na_navchannya_do_sumdpu_imeni_a.s.makarenka_u_2019_roci_zi_zminami_295f1_434593465.pdf) розроблені у повній відповідності до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2019 році, затверджених наказом МОН України від 11.10.2018 р. №1096 та наказу МОН України від 31.05.2019 р. №760. Правила прийому не містять дискримінаційних положень, знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті закладу вищої освіти відповідно до посилання, вказаного у звіті про самооцінювання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В додатках до Правил прийому на навчання потенційний абітурієнт з назви ОП “Дошкільна освіта” не має змоги отримати інформацію про можливість отримати додаткову спеціальність. А відтак, вступ по факту відбувається на спеціальність. І лише після зарахування студент обирає додаткову спеціальність та дізнається про кваліфікацію, яку буде записано в дипломі.

Передумовою для вступу на ОП, зазначеною в її профілі, не передбачено диференційованого підходу щодо вступу на умовах загального та перехресного вступу.

Зміст вступних випробувань та їх окремі компоненти недостатньо відповідають рівневі початкових вхідних компетентностей, потрібних для того аби розпочати навчання на програмах на умовах прямого вступу і зовсім не відповідають в контексті перехресного вступу. Програма вступного випробування на ОП “Дошкільна освіта” має назву “Програма фахового атестаційного іспиту” (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2018/333/012_doshkilna_osvita_a9987_1175637446.pdf), датована 2018 роком за змістовим наповненням вимагає знань та вмінь в контексті фахових методик та педагогіки (наголосимо, що не “Дошкільної педагогіки”, а саме “Педагогіки”, де передбачено натупні розділи: 1. Загальні основи педагогіки; 2. Педагогічне дослідження; 3. Сутність процесу навчання; 4. Загальні методи виховання; 5. Формування учнівського колективу та його вплив на особистість школяра), причому список опорної літератури є застарілим (Базовий компонент дошкільної освіти в Україні датований 1999 р., наймолодший підручник – 2013 р.).

Варто зауважити, що для вступу на всі спеціальності СумДПУ на умовах

перехресного вступу передбачено задачу вступного випробування з педагогіки без врахування специфіки ОП. Програма вступного випробування з Педагогіки

(https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2018/nakazy/pedagogika_dodatkoviy_ispit_dlya_pedagogichnih_specialnostey_85477_644864465.pdf)

розроблена кафедрою менеджменту освіти та педагогіки вищої школи, затверджена на засіданні даної кафедри в січні 2018 року і розрахована для використання під час вступу на умовах перехресного вступу для всіх спеціальностей в СумДПУ імені А.С.Макаренка. Зміст програми вступного випробування передбачає перевірку знань абітурієнта з теоретико-методологічних основ педагогіки, нормативних юридичних документів, що регламентують функціонування системи вищої освіти сучасної України; теоретичних засад навчально-виховного процесу (не освітнього) в умов сучасного закладу вищої освіти; сутності методологічних підходів до здійснення педагогічної діяльності в умовах ЗВО; основних тенденцій розвитку вищої освіти. Вміння, затребувані даною програмою теж пов'язані з педагогікою вищої школи.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, визначені у “Положенні про перезарахування результатів навчання у СумДПУ А. С. Макаренка” (наказ №420 від 30.09.2019р.) (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultatuv_navchannya_a4e48.pdf), Положенні «Порядок визнання у СумДПУ імені А.С.Макаренка ступеня освіти, здобутих в навчальних закладах інших держав» (наказ №420 від 30.09.2019р.) (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_viznannya_stupeniv_ostviti_v_navch_zakladah_inshih_derzhav_15832.pdf)

Практика застосування зазначених правил на ОП відсутня.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Конкретних прикладів практики використання даних правил на ОП не зафіксовано. Зазначене в звіті про самооцінювання твердження, що визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється “Положенням про самостійну роботу студентів у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (п.п.1.4)” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf) не підтвердилося.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Документообіг СумДПУ імені А.С.Макаренка підтверджує його стрімкий рух відповідно до динаміки розвитку сучасної вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

В правилах Прийому на навчання до університету в назві ОП не відображено додаткові спеціальності, за якими відбувається професійна підготовка фахівців та не міститься інформація про кваліфікацію.

Потребує коректив зміст програми вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на другий рівень вищої освіти на базі диплому бакалавра зі спеціальності “Дошкільна освіта”. Крім того, виникає необхідність розробки програми вступного випробування для перехресного вступу з урахуванням особливостей ОП.

Рекомендації:

1. Внести правки до правил Прийому на навчання СумДПУ імені А.С.Макаренка, зокрема: включити перелік освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта; прописати умови перехресного вступу відповідно до диференційованого підходу.

2. Переглянути та внести правки до змісту програм вступного випробування, а також розробити програму вступного випробування для перехресного вступу на спеціальність 012 Дошкільна освіта й оновити список рекомендованих джерел.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

Зазначені у звіті недоліки не є суттєвими, хоча і вимагають термінового виправлення.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

В таблиці 3 “Матриця відповідності” звіту про самооцінювання не відображена реальна картина застосування методів та прийомів у процесі реалізації ОП. Проте, варто відмітити, що інформація, зазначена у звіті про самооцінювання та результати експертизи свідчать про більш широкий спектр методів, прийомів, засобів, технологій та форм організації освітнього процесу, що застосовуються в роботі зі здобувачами вищої освіти НПП, які забезпечують ОП. Обмежень форм навчання через відповідність стандарту вищої освіти не передбачено за його відсутності.

Принцип *Fitness purpose* реалізується через підбір кадрового забезпечення відповідно затребуваних цілей компонентів ОП. Відповідність вимогам студентоцентрованого навчання часткового простежується через вільний вибір теми наукового дослідження. Натомість самі студенти жодних важелів впливу щодо вибору форм, методів навчання і викладання не мають. Даний висновок було зроблено на основі висловлень здобувачів вищої освіти під час зустрічі. Студенти висловлювали задоволення від інтерактивних, проблемних методів, елементів тренінгів, що використовують більшість НПП, які викладають на ОП. Проте категорично заперечували можливість надавати поради, висловлювати критичні судження щодо тих форм і методів навчання, що не задовольняють їхніх потреб (“це не коректно”, “це неповага до викладача”, “ми навіть не думали про це” тощо - найбільш поширені реакції).

Членів експертної групи обурює той факт, що під час зустрічі із студентами найбільш активна “студентка-заочниця”, яка задавала тон спілкуванню, перша намагалася дати відповіді на поставлені запитання і відкоригувати думки, висловлені іншими студентами, виявилася старшим викладачем кафедри дошкільної і початкової освіти Вradій К.М. (хоча під час зустрічі вона стверджувала, що працює вихователем ЗДО). Ідентифікація була встановлена на основі вивчення фотографій на сайті кафедри по завершенню виїзної експертизи. Гарант ОП підтвердила, що Вradій К.М. є студенткою магістратури заочної форми навчання. Проте, не зрозумілим у такій ситуації залишається факт, що саме ця студентка є автором-розробником робочої програми виробничої педагогічної практики у закладах дошкільної освіти (ОК 3.02) на ОП, на якій сама й навчається.

Зазначимо, що така ситуація не завадила експертній групі отримати всю необхідну інформацію.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Всі документи щодо організації освітнього процесу в СумДПУ імені А.С.Макаренка відповідають чинному законодавству та знаходяться на сайті університету (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку й критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься у робочих навчальних програмах, які розміщено на сайті кафедри дошкільної і початкової освіти <http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/osvitno-profesiini-prohramy/mahistratura>. Дана інформація своєчасно доводиться до учасників освітнього процесу НПП на початку вивчення кожної навчальної дисципліни.

Випускова кафедра потужно працює над створенням силабусів, хоча на даний момент базовою організаційно-методичною документацією є НМКД, правомірність яких підтверджується “Положенням про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А.С.Макаренка”.

Оптимізації освітнього процесу слугує наявність розкладу, зміст якого є мобільним і доступним через додаток в телефоні для кожного студента.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Варто відмітити, що в рамках забезпечення ОП відбувається імплементація дослідницького компоненту безпосередньо в освітньому процесі за рахунок включення до переліку дисциплін навчального плану наступних: “Технологія педагогічних досліджень та діяльності в дошкільній освіті”/ “Методологія і методи науково-педагогічних досліджень”. Проте, на жаль, ці дисципліни знаходяться у блоці вільного вибору студентів. До того ж, на нашу думку, послабленням інтеграції дослідницької діяльності в освітній процес слугує варіативність вибору форми підсумкової атестації на даній ОП (студент другого рівня вищої освіти може обирати між написанням магістерської роботи та здачею комплексного кваліфікаційного іспиту з фахових дисциплін).

На кафедрі дошкільної і початкової освіти щорічно проводяться Всеукраїнські науково-практичні конференції для студентів, аспірантів та молодих науковців: “Дошкільна освіта: від традицій до інновацій” та “Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи”, у яких беруть участь здобувачі, за результатами яких студенти мають можливість опублікувати тези у періодичному збірнику “Магістр” власного видання. Фактичність проведення цих конференцій підтверджується словами випускників та

роботодавців, які тією чи іншою мірою беруть участь в них.

Відповідно до звіту про самооцінювання зафіксовано, що на кафедрі діє два наукових гуртка: “Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку”, “Трансфер естетичних технологій у дошкільній та початковій освіті” (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/nauka/laboratorii-kafedry>). Проте під час зустрічі зі студентами, які навчаються на ОП, останні повідомили, що участі в цих гуртках не беруть. Крім того, на випусковій кафедрі працюють більше 10 проблемних груп (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/nauka/studentska-nauka>), в яких здобувачі беруть активну участь (інформація отримана під час бесід зі студентами).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

У звіті про самооцінювання зазначено, що перегляд робочих програм відбувається за результатами їхнього моніторингу. Варто відмітити, що в ЗВО розроблене “Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності” (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/polojennya/15.pdf), проте об’єктами моніторингу є: 1 – навчальне середовище; 2 – освітній процес (аналіз вхідного, проміжного та підсумкового контролю за рівнем навчальних досягнень студентів); 3 - якість та результативність педагогічної діяльності викладачів. Про моніторинг робочих програм у даному Положенні не йдеться.

Відповідно переліку дисциплін у навчальному плані за представленим ОП можна констатувати факт наявності робочих програм, що є у вільному доступі. В контексті їх змістового наповнення варто зазначити, що в багатьох програмах список використаних джерел не містить найновішої інформації (зустрічаються робочі програми, список літератури яких не оновлювався більше 5 років). Недоліком вважаємо відсутність диференційованого підходу в змісті програм відповідно до базових компетентностей здобувачів, які вступали на базі попередньої освіти відповідної спеціальності і на умовах перехресного вступу.

Також зафіксований факт (який може не впливати на якість освітнього процесу), що різняться прізвища авторів робочих програм та викладачів, які стоять у розкладі за відповідними дисциплінами. При зустрічі з НПП було отримане пояснення, що якщо викладач згоден із змістом робочої програми свого попередника, то може нічого не змінювати. Всі робочі програми затверджені серпнем 2018 року (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/osvitno-profesiini-prohramy/mahistratura>). Аналіз робочих програм засвідчив необхідність оновлення змісту та списку літератури. Особливо незрозумілою є відмова від оновлення робочих програм дисциплін, які забезпечують додаткову спеціальність - підготовку вчителя початкової школи, в зв’язку з прийняттям нового Державного стандарту початкової освіти.

Також, звертає на себе увагу той факт, що відповідно назв та змісту

дисциплін навчального плану спостерігаємо відсутність “тенденції розвитку спеціальності”: “Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дітей”, “Методичне керівництво роботою з формування мовленнєвої компетенції”, “Теорія і технологія розвитку дитячої художньої творчості”, “Технологія формування екологічної культури у дошкільника”, “Оздоровчі технології та діагностичні методики фізичного розвитку дітей”. На питання, в чому полягає принциповий підхід до диференціації змістового наповнення дисциплін, що мають в назві слова “методичне керівництво”/“технології” відповідь була, що визначальним кінцевий контингент: ЗДО/ЗВО. На думку експертної комісії потребує доопрацювання зміст навчального плану, адже більшість ОК циклу професійної підготовки (2.03, 2.04, 2.05, 2.06, 2.07, 2.08, 2.09) в корені мають єдине цілепокладання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Процесом інтернаціоналізації в СумДПУ імені А.С.Макаренка керує відділ міжнародних зв’язків (Положення про відділ міжнародних зв’язків https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_viddil_mizhnarodnih_zvyazkiv_nove_2018_89753.pdf) відповідно до стратегічного плану-концепції інноваційного розвитку університету. Під час зустрічі з представниками цього відділу було з’ясовано, що процес інтернаціоналізації здійснюється через організацію міжнародних заходів, свят. Випусковою кафедрою укладено 2 міжнародні угоди (Сілезький університет м. Катовіце, Польща; Великотернівський університет “Св. Кирила і Св.Мefeldія” м.Враца, Болгарія). Зазначені угоди реалізовані в стажуванні викладачів випускової кафедри, що підтверджується сертифікатами та свідотствами. Проте, викладачі не змогли конкретизувати, яким чином результатами цих співпраць впроваджуються у навчальний процес.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Безпосереднє включення дослідницької складової в зміст навчального плану.
Вільний вибір здобувачами вищої освіти теми наукового дослідження.
Професійне зростання викладачів через міжнародні стажування / підвищення кваліфікації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

В контексті студентоцентрованого підходу негативним, на нашу думку, виступає незнання здобувачів про можливість впливу на вибір методів, форм навчання і викладання.

Відмічено застарілість змісту, джерельного забезпечення робочих програм та фактичну відсутність моніторингу з боку завідувача випускової кафедри задля вдосконалення їхнього змісту.

Не зафіксовані факти впровадження в освітній процес досягнень світової науки.

Рекомендації:

1. Посилити реалізацію принципів впровадження студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу за ОП.
2. Запровадити діючу систему моніторингу думки здобувачів щодо оптимізації освітнього процесу (змісту, форм, методів, засобів та ін.).
3. Употужнити впровадження в освітній процес сучасних досягнень світової науки.
4. Залучати викладачів і студентів до міжнародних проектів.
5. Осучаснити зміст навчального плану.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Недоліки є несуттєвими, потребують коректив, особливо в контексті реалізації принципів впровадження студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу за ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Прозорість і зрозумілість запроваджених в СумДПУ контрольних заходів для здобувачів вищої освіти забезпечується низкою нормативних документів, затверджених, та оприлюднених на офіційному сайті, а саме: Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А. С. Макаренка (наказ № 274 від 24 листопада 2014 р.); Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка (наказ СумДПУ імені А. С. Макаренка № 35 від 24 лютого 2015 року), Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу. Поточний контроль проводиться впродовж семестру на всіх видах навчальних занять за всіма дисциплінами, включеними до навчального плану (незалежно від виду семестрового контролю). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному ОР або на окремих його завершених етапах.

Спостерігається невідповідність інформації, поданої у звіті щодо розподілу годин між годинами на вивчення дисципліни та контроль за нею. Так, у звіті зазначено, що *“для підготовки і проведення семестрового екзамену виділяється 1 кредит (за ЄКТС) із загального обсягу навчальної дисципліни. Решта встановлених для дисципліни кредитів перераховуються в години, які розподіляються на контактні години та самостійну роботу”*. Проте, аналіз навчальних планів спростовує правдивість зазначеного.

Форми оцінювання, прописані в таблиці 3 “Матриця відповідності” в тексті звіту про самооцінювання не прописані. За свідченням здобувачів ВО та НПП протягом навчального року не виникало проблем з інформуванням щодо форм і строків різних видів контролю.

Вимоги до поточних контролів зрозумілі та оприлюднені (“Положення “Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС)” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyvannya_ekts_9c538.pdf)).

Щодо підсумкової атестації варто зауважити, що вона реалізується через вільний вибір здобувачем Комплексного іспиту з фахових дисциплін або

Захисту кваліфікаційної роботи або здачі обох форм підсумкової атестації (п.4.7.3. “Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка”), проте механізм здійснення вибору не прописаний в документах.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідність вимогам СВО не передбачено за його відсутності. У звіті про самооцінювання зазначено, що “У зв’язку з відсутністю затвердженого стандарту спеціальності 012 Дошкільна освіта другого (магістерського) рівня кафедра визначила форми атестації здобувачів відповідно Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від “01” червня 2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від “21” грудня 2017 № 1648)), згідно яких нормативні форми атестації здобувачів вищої освіти можуть здійснюватися у формі: публічного захисту кваліфікаційної роботи; атестаційного екзамену (розділ VI).” За ОП реалізуються стандартна схема контролю успішності здобувачів (поточний, семестровий, підсумковий). Навчальним планом передбачено вибір форми підсумкової атестації: захист магістерської роботи та/або задача комплексного кваліфікаційного іспиту з фахових дисциплін. Крім того, звертає на себе увагу той факт, що відсутня підсумкова атестація за додатковою спеціальністю. В звіті про самооцінювання прописано, що магістерська робота готується протягом усього навчання, проте аналіз навчального плану засвідчив, що на її підготовку виділено лише 2 кредити в останньому семестрі.

Звертає на себе увагу інформація, подана в звіті про самооцінювання: “Інформація про форму проведення **державного іспиту, методу перевірки компетентностей** фіксується у програмі підсумкової атестації”. А відтак, експертна група вважає, що під час підсумкової атестації мають бути діагностовані ПРН, тоді як компетентності не вимірюються.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила про проведення контрольних заходів висвітлені в документах: Положення “Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС)” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf), Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_ekzamenkomisiyu_90a24.pdf), Положення “Про розгляд скарг та звернень громадян у сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf). Оприлюдненні документи не містять правил, що забезпечують об’єктивність екзаменаторів.

Під час інтерв’ювання було з’ясовано, що випадків виникнення конфліктних ситуацій з причини оскарження результатів контрольних заходів не було. Випадків повторного проходження курсів дисциплін не було. Під час зустрічі з керівництвом Навчально-наукового інституту педагогіки і психології експертна група отримала пояснення, що заступник директора з навчальної роботи ретельно виконує свої переважно контролюючі функції, до яких належать: контроль за відвідуванням студентами занять, контроль за проміжним контролем; контроль за тим, щоб здобувачі отримали достатню кількість балів до початку підсумкового контролю тощо. Саме такий підвищений контроль, на думку заступника директора з навчальної роботи, сприяє відсутності конфліктних ситуацій та ситуацій оскарження результатів контрольних заходів. На зустрічі зі студентами було встановлено, що вони не знайомі з процедурою оскарження результатів контрольних заходів оскільки чітко переконані, що *“на екзамені кожен отримує по заслугі”*, а якщо хтось не задоволений своєю оцінкою, то *“треба було про це дбати раніше і краще вчитися протягом семестру”*.

Інформація щодо проведення підсумкової атестації надається в перші тижні навчання, адже система її реалізації передбачає вибір здобувачем форми. Цей факт під час зустрічі підтвердили здобувачі вищої освіти, які навчаються на ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка в процесі забезпечення доброчесності під час реалізації ОП послуговується Законами України “Про видавничу справу”, “Про запобігання корупції”, Законом України “Про вищу освіту”, Законом України “Про авторське право і суміжні права”, Цивільним Кодексом України, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, Статутом університету, Кодексом академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf). Контроль дії забезпечується Комісією з питань етики та академічної доброчесності (Положення “Про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf)).

В технологічному контексті забезпечення доброчесності відбувається через використання ліцензійної програми, що дозволяє перевіряти наукові роботи на плагіат. Відповідно до п. 7.10 Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ імені А.С.Макаренка, (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciynu_robotu_8aad4.pdf) відсоток унікальності в магістерській роботі має бути не менше 51%. Прогрес реалізації культури якості в університеті наявний і відображається в тому факті, що в цьому навчальному році на антиплагіат вже почали перевіряти і створювати репозитації курсових робіт. За даними статистики на представленій ОП за 2018-19 н.р. випадків порушення правил доброчесності не було. Наприклад, середній відсоток унікальності в магістерських роботах випуску зими 2018 року становить 71,6%. В результаті інтерв'ювання експертна комісія пересвідчилася, що університет активно популяризує академічну доброчесність та здійснює профілактичні заходи у вигляді профілактичних бесід та можливості проміжних перевірок студентських напрацювань.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Критерії оцінювання результатів академічної успішності та засобів діагностики результатів навчання чітко прописані у змісті робочих програм кожної дисципліни (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/osvitno-profesiini-prohramy/mahistratura>) та Положенні про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf) й оприлюднюються у відкритому доступі. Під час зустрічі здобувачі освіти підтвердили той факт, що вони дійсно ознайомлені з критеріями оцінювання кожної дисципліни та знають порядок складання іспитів та заліків.

В університеті наявна діюча Комісія з питань етики та доброчесності (Положення “Про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка”: https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf). **Фактів**

порушення Кодексу академічної доброчесності університетської спільноти не було.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Визначений низький відсоток допустимої унікальності матеріалів кваліфікаційної роботи.

Рекомендації:

1. Потребує конкретизації механізм реалізації підсумкової атестації;
2. Потребує корекції навчальний план в частині відведення кредитів на підсумковий контроль за дисциплінами;
3. Бажано збільшити кількість екзаменів, оскільки за весь період навчання (3 семестри) студенти складають лише три екзамени, а все інше - заліки.
4. Ознайомлювати здобувачів з процедурою (та самою можливістю) оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження.
5. Розробити правила, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Недоліки наявні, проте не вимагають багато часу на усунення.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз документації свідчить про відповідність кваліфікаційних характеристик викладачів змістовому наповненню дисциплін, що забезпечують ОП. Кількісні та якісні показники НПП, які викладають обов'язкові дисципліни на ОП відповідають цілям ОП. Проте, не всі дисципліни співвідносяться з відповідними ПРН, що змусило авторів робочих програм видозмінювати ПРН в контексті навчальної дисципліни, яку вони викладають (ОК 2.03, ОК 2.04, ОК 2.05) або вписувати ПРН з ОП безвідносно до змісту, який викладено в робочій програмі (ОК 2.01, ОК 2.02, ОК 2.06, ОК 2.07, ОК 2.08, ОК 2.09). Наприклад, в ОП ПРН1: *“Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування дошкільної освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку.”*; у робочій програмі ПРН1: *“Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування дошкільної освіти в Україні та керівництва логіко-математичним розвитком дітей в закладах дошкільної освіти.”* (ОК 2.03 «Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дітей»). Приклад по другому варіанту: в робочій програмі ОК 2.09 «Методика викладання у ЗВО методик дошкільної освіти» зазначені ПРН 1, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, які орієнтовані на здатність вихователя і методиста ЗДО виконувати свої функції, тоді як зміст програми, визначений автором містить наступні теми: *Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців до викладання методик дошкільної освіти. Наукові основи професійної діяльності викладача вищого навчального закладу. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі вищого навчального закладу. Сучасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти. Контроль та оцінювання результатів навчання студентів у вищому навчальному закладі. Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез.*

У відомостях про самооцінювання ЗВО обґрунтувало відповідність викладачів лише обов'язковим дисциплінам. Враховуючи, що додаткова кваліфікація здобувачам вищої освіти присвоюється за результатами вивчення дисциплін, що містяться у вибіркових блоках, експертній комісії не вдалося встановити відповідність кваліфікації викладачів, що їх забезпечують, цілям і ПРН.

Варто відзначити, що НПП випускової кафедри мають високий рівень професійної та академічної кваліфікації, що постійно підвищується, в тому

числі і на закордонних стажуваннях (про що свідчать надані сертифікати та довідки).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура конкурсного добору викладачів регламентується “Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/poryadok_provedennya_konkursu_na_posadi_c216f.pdf), де зазначено, що основними принципами реалізації професійного відбору на посаду є професіоналізм та спроможність забезпечити якісне викладання дисципліни.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

У звіті про самооцінювання зазначено, що “Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу корелюється “Положенням про раду роботодавців Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка”

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf). Аналіз експертних даних підтверджує, що роботодавці залучаються до практичної підготовки в рамках ОП, проте немає фактів, що доводять залучення роботодавців до проведення аудиторних занять. Разом з тим, роботодавці беруть участь у організації та проведенні науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів-практикумів та сприяють працевлаштуванню випускників.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

За свідченнями здобувачів не відбувається залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять. Натомість, практики долучаються до проведення майстер-класів (<https://www.facebook.com/groups/183905908999046/permalink/338426053547030/>), беруть участь у Всеукраїнських науково-практичних семінарах (<https://www.facebook.com/groups/336664653445688/permalink/417003932078426/>, <https://www.facebook.com/groups/183905908999046/permalink/184008088988828/>, <https://www.facebook.com/groups/183905908999046/permalink/183912275665076/>) та конференціях (<https://www.facebook.com/groups/183905908999046/permalink/294708351252134/>, <https://www.facebook.com/groups/183905908999046/permalink/192109504845353/>), що підтверджується програмами заходів та “постами” в мережі Facebook.

Окрім цього, на базі кафедри дошкільної і початкової освіти створено Центр творчого розвитку дитини "Зернятко"

(https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=563&Itemid=219) в якому педагог-практик проводить індивідуально-групові заняття з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. Враховуючи територіальне розташування Центру розвитку в корпусі, де знаходиться сам підрозділ, можна констатувати певну залученість професіонала-практика до аудиторної роботи за рахунок можливості у здобувачів відвідати лабораторно реальні заняття з дітьми.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

НПП систематично проходять підвищення кваліфікації (Положення про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf). Серед викладачів випускової кафедри за останні 3 роки 8 викладачів пройшли підвищення кваліфікації: закордонних стажувань 2 (2018, 2019), Інститут післядипломної освіти – 6 (2017, 2019). Окрім систематичного проходження курсів підвищення кваліфікації/стажувань, експертна комісія констатує значне зростання відсотка захищених серед викладачів випускової кафедри з моменту останньої акредитації. До того ж, варто зауважити, що майже всі викладачів відповідального підрозділу беруть участь в різних наукових заходах. Таким чином, можна засвідчити реальну динаміку професійного зростання науково-педагогічних працівників, які забезпечують ОП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

Стимулювання розвитку викладацької майстерності регламентується “Положенням про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників кафедр навчально-наукових інститутів, факультетів СумДПУ імені А.С.Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf). В цьому році за високі показники 50 викладачів університету отримали преміювання. Окрім індивідуального рейтингування в СумДПУ відбувається рейтингування кафедр за наукові здобутки. Так, у 2018-2019 н.р. кафедра дошкільної і початкової освіти отримала матеріальне заохочення у формі парт за 5 місце у рейтингу з наукової діяльності по інституту.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Відповідність професійної та академічної кваліфікації НПП, які забезпечують викладання обов'язкових дисциплін на ОП.

Підвищення кваліфікації систематичне та різноманітне за географією, в тому числі закордонне.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Не всі дисципліни співвідносяться з відповідними ПРН, що змусило авторів робочих програм видозмінювати ПРН в контексті навчальної дисципліни, яку вони викладають або вписувати ПРН з ОП безвідносно до змісту, який викладено в робочій програмі.

Відсутність залучення практиків для проведення аудиторних занять.

Рекомендації:

1. Внести корективи до ОПП, зокрема переглянути співвідношення ОК з ПРН.

2. Залучити професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до аудиторних занять.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Загалом відповідає визначеному критерію. Недоліки є такими, що потребують невеликої кількості часу для виправлення.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

На території СумДПУ імені А.С.Макаренка знаходяться 14 будівель та споруд: навчальні корпуси, спорткомплекс, гуртожитки, їдальні тощо.

Підрозділ, що відповідає за забезпечення ОП, знаходиться на окремому поверсі одного з корпусів. Всі аудиторії оснащені різним обладнанням та навчально-методичними матеріалами, в тому числі мультимедійними дошками, проекторами. В одній з аудиторій створений куток, що відтворює реальне навчально-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти, що дозволяє проводити практичні заняття в умовах, наближених до реального життя.

Аналіз наявної ситуації з забезпечення бібліотечних фондів в контексті ОП засвідчує, що спеціалізованої навчально-методичної (в тому числі періодичної) літератури достатньо. Вона доступна в читальному залі (6 читальних залів), на абонементі та в електронному фонді. Крім того, в університеті існує практика підготовки для студентів комплекту підручників на конкретний навчальний рік. Варто відзначити, що здобувачам надається вільний доступ до Інтернет-ресурсів інформаційного формату: комп'ютери розташовані в читальних залах та комп'ютерних класах. зокрема, в інституті, де відбувається підготовка за окресленою ОП наявний окремий комп'ютерний клас, де проводяться пари, тестування та є можливість працювати з літературою. Комп'ютерне забезпечення в даному випадку повністю безоплатне. Варто відзначити, що при кожній кафедрі в підрозділі, де забезпечується ОП, наявний методичний кабінет, в якому зібрано вузькоспеціалізовану літературу і надається доступ до електронних ресурсів безпосередньо за ОК конкретної спеціальності.

На належному рівні забезпечена інфраструктура, що дозволяє підтримувати здоровий спосіб життя: окремий спорткомплекс з безоплатним відвідуванням залів та басейну, велика кількість секцій (в тому числі тренажерний зал, стрілецький тир, легкоатлетичний манеж та інші). Гуртожитки знаходяться на території університетського містечка і повністю задовольняють потребу у проживанні іногородніх студентів.

Побачене дозволяє дійти висновку, що матеріально-технічна база, навчально-методичне та фінансове забезпечення достатньою мірою здатне забезпечувати високий рівень професійної підготовки за ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Для реалізації освітнього процесу СумДПУ імені А.С.Макаренка створює всі умови задля задоволення освітніх потреб на безоплатній основі: зокрема, доступ до всіх ресурсів бібліотеки, в тому числі електронних фондів; мережі Інтернет з можливістю добору літературних джерел, виходу в мережу, перевірки власних напрацювань в системі антиплагіату; спортивного комплексу - як в межах занять в секції, так і в індивідуальному порядку; баз проходження практики, про що свідчать результати зустрічей з ректором університету, гарантом ОП, здобувачами освіти, випускниками, представниками студентського самоврядування та безпосередній огляд матеріально-технічної і методично-навчальної бази ЗВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Безпечність освітнього середовища контролюється спеціальним підрозділом - відділом охорони праці. Його робота регламентована Положенням про відділ охорони праці (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_viddil_ohoroni_praci_c8088.pdf). серед факторів, що покликані забезпечувати здоров'я, варто відзначити: велика кількість діючих площадок для занять спортом, дотримання санітарно-гігієнічних вимог щодо аудиторного фонду, обслуговуючих приміщень та гуртожитку (Положення про студентський гуртожиток (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/2110/polozhennya_pro_studentskiy_gurtozhitok_771d4.pdf)).

На окрему увагу заслуговує відділ психологічної служби (Положення про психологічну службу https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_psihologichnu_sluzhbu_9ac72.pdf), який забезпечує психологічну підтримку всім працівникам університету, здобувачам освіти з різних питань (в тому числі особистих). Цей відділ проводить щорічний комплекс заходів щодо полегшення адаптації студентів I курсу, тренінги для старост (на прохання студентського самоврядування розроблена система тренінгів щодо розвитку лідерських здібностей), забезпечує дію психологічного клубу. Крім того, існує графік індивідуальних консультацій для всіх учасників освітнього процесу в університеті. На питання щодо вирішення конфліктних ситуацій начальник даного відділу відповіла, що в її практиці були такі випадки, але проблема не стосувалася освітнього процесу, а носила особистий характер. В інституті, де забезпечується ОП, створено Центр психологічної допомоги "Психолог і я" (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=564&Itemid=220), Психолого-педагогічний консультативний центр (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=597&Itemid=257), Консультативно-методичний центр "Довіра" (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=144&Itemid=218). В ході спілкування зі

студентами з'ясовано, що студенти не знають про існування консультативного центру, тому в разі необхідності звертаються до куратора академічної групи.

На шляху створення та підтримання академічної спільноти в студентському колективі варто відмітити взаємодію адміністрації, студентського самоврядування (Положення про студентське самоврядування <https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>) та здобувачів. Для цього існує інститут кураторства, який, за словами здобувачів, підтримує їх у студентському житті протягом усіх років навчання (без обмежень в часі). Зокрема, особисті контакти кураторів кафедри, що забезпечує ОП, є у відкритому доступі (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/pozanavchannia/storinka-kuratora>) Регулятором цього процесу в підрозділі виступають заступник з виховної роботи, заступник з організаційної роботи та волонтерства у співробітництві зі студентським директором. Студенти, які навчаються за ОП, приймають участь в соціальних заходах інституту (волонтерський рух “Крок назустріч”, традиційні благодійні акції), зокрема сама студентський директор брала участь у волонтерських заходах.

Підвищенню якості повсякдення сприяють опитування та анкетування студентів, що проводяться студентським самоврядуванням, в яких ставляться питання щодо поліпшення побуту та задоволеності навчанням/викладанням. Студентське самоврядування має змогу (після спеціальних юридичних тренінгів) самостійно складати анкети, що унеможливило вплив НПП на його зміст.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Для інформаційної підтримки абітурієнтів, батьків, НПП створено сайт ЗВО (<https://sspu.edu.ua>) за допомогою якого всі учасники освітнього процесу мають можливість ознайомитись із загальною інформацією про заклад, його діяльність та активності, запланованими заходами, графіком консультацій та відкритих занять викладачів, розкладом занять та ін. Відкритість такої інформації забезпечується Методичним підрозділом, що забезпечує організацію освітнього процесу (“Положення про методично-організаційний відділ” https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_metodichno-organizacijnyy_viddil_2019_b5556.pdf). В університеті створено відділ працевлаштування, професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг (<https://sspu.edu.ua/viddil-pratsevlashtuvannia-profesiino-tekhnichnoi-ostvity-ta-dodatkovykh-platnykh-posluh>), мета якого зорієнтована на моніторинг ринку праці фахівців й надання додаткових освітніх послуг. За словами керівника структурного підрозділу, спеціальність “Дошкільна освіта” користується неабияким попитом серед роботодавців (для підтвердження було подано статистичні дані). Варто відзначити, що, також, була надана інформація щодо моніторингу

кар'єрного зростання та працевзабезпеченості випускників протягом трьох років після закінчення навчання.

Кожний підрозділ має свої сторінки, на яких всі охочі можуть побачити прицільну інформацію щодо його життєдіяльності. Сторінка кафедри, що забезпечує ОП, (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/>) не повною мірою відображає всі напрямки свого функціонування. Наприклад, на сторінці “Наука” не відображено інформацію щодо проведення конференцій у 2018-2019 рр., хоча наявні програми конференцій та твердження викладачів і здобувачів. Або на сайті не вказано щодо угод про співпрацю з ЗДО, проте під час експертизи паперові угоди були продемонстровані. Наразі гарантом цей факт пояснюється тим, що в даний час університет змінює локалізацію сайту. Серед позитивних фактів варто зазначити наявність: електронного розкладу, який є актуальним і динамічним (<https://rozklad.sspu.edu.ua/>); графіку консультацій викладачів (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/hrafik-konsultatsii>) тощо. Крім офіційного сайту, кафедра веде особисту групу в мережі Fescebook (<https://www.facebook.com/groups/183905908999046/>), яка створена 30.03.2018. Аналіз останніх публікацій дає можливість зробити висновок, що змістове наповнення групи забезпечується за рахунок “репостів” різноманітних методичних джерел (порівняно з публікаціями за минулий навчальний рік), досить рідко зустрічаються інформаційні повідомлення, профорієнтаційні публікації, новини щодо проведених заходів тощо.

На місцях організаційними питаннями щодо освітнього процесу займаються в тому числі деканати. Деканат ННПП, що забезпечує ОП, знаходиться на тому самому поверсі, що і підрозділ, має окрему кімнату та комп'ютерне оснащення. За словами здобувачів є корисними, працівники ввічливі та завжди готові прийти на допомогу. При випусковій кафедрі є методичний кабінет, в якому наявна велика кількість літератури, столи для роботи, 2 комп'ютери, причому в обов'язки лаборанта цього кабінету входить допомога у пошуці необхідних інформаційних джерел. Для соціально-психологічної допомоги здобувачів є куратори та психологічна служба.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчально-наукового інституту педагогіки і психології розташований на 5-му поверху будівлі без ліфту, зі сходами, не обладнаними для пересування осіб на інвалідних візках. Серед здобувачів немає осіб з особливими освітніми потребами.

Не отримують додаткової підтримки й студенти, які мають дітей. Проте, під час зустрічі голова студентського самоврядування відразу підхопила ідею і зазначила, що відтепер буде разом зі студентським активом втілювати таку ідею в життя.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Політика щодо вирішення конфліктних ситуацій регулюється в університеті Положенням “Про розгляд скарг та звернень громадян у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf). Опитування ж показало, що студенти вважають, що за будь-яких конфліктних ситуацій потрібно звертатися до куратора. З процедурою, визначеною вищезазначеним положенням, здобувачі не знайомі. У звіті про самооцінювання зазначено: “врегулювання питань гендерної нерівності, випадків сексуального домагання, дискримінації та корупції на кафедрі не зафіксовано”. Даний факт підтвердили й самі студенти.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Матеріально-технічна база достатня для формування комфортного академічного середовища.

Електронне регулювання розкладу, доступне з будь-якого гаджета.

Діюча багатокомпонентна психологічна підтримка всіх учасників освітнього процесу.

Студентське самоврядування активно бере участь в налагодженні різних напрямів життєдіяльності здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Необізнаність студентів щодо механізму врегулювання конфліктних ситуацій.

Недостатнє висвітленні інформації відповідальним за ОП підрозділом.

Відсутність умов для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами.

Рекомендації:

1. Оновити та розширити інформаційне наповнення сайту підрозділу, що забезпечує ОП.

2. Провести зі студентами просвітницькі заходи для ознайомлення з механізмом врегулювання конфліктних ситуацій й проінформувати про роботу відділу психологічної служби університету.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Загалом відповідає визначеному критерію за умови усунення недоліків та виконання рекомендацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У “Положенні про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf) в пункті 2.4. зазначено, що “Порядок розроблення, розгляду та затвердження Освітніх програм, дотримання принципів і процедур забезпечення якості (моніторинг, оцінювання, внутрішня акредитація, періодичний перегляд, порядок припинення) визначається окремим положенням Університету”, але варто відмітити, що документ, який засвідчує таку процедуру у ЗВО відсутній. За словами керівництва СумДПУ внутрішня система забезпечення якості вищої освіти університету знаходиться в процесі розробки; формується окремий відділ, який буде відповідати за інституційну якість освіти. Натомість вже наявне “Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А.С.Макаренка” від 2014 року затвердження.

В звіті зазначено: “процес перегляду освітньої програми з метою вдосконалення навчального процесу здійснюється щороку завідувачем та колективом науково-педагогічних працівників кафедри із залученням здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів». Проте ОП “Дошкільна освіта” затверджена в квітні 2018 р. і жодних документів, а також свідчень, щодо внесення змін немає.

Крім того, в звіті про самооцінювання написано: “За результатами останнього перегляду ОП Дошкільна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти було внесено такі зміни: 1) змінено термін навчання з 1 року на 1 рік 4 місяці; 2) розширено кількість додаткових спеціальностей (013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта (логопедія)); 3) внесено зміни до циклу дисциплін вільного вибору студентів, а саме: Інформаційні технології в освіті або Мультимедіа в освіті; Технологія педагогічних досліджень та діагностики в дошкільній освіті або Методологія і методи науково-педагогічних досліджень; 4) надано альтернативу щодо вибору підсумкової атестації (захист кваліфікаційної роботи чи складання комплексного іспиту з фахових дисциплін); 5) збільшено тривалість практик на 2 тижні.” Експертна група не знайшла документального підтвердження ким і коли ці зміни були внесені.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертиза засвідчує систематичні студентські опитування (наприклад анкетування “Вчитель очима студентів”), які дозволяють отримати анонімну інформацію щодо кількісних та якісних показників окремих елементів навчального процесу, характеристики його учасників та організаторів.

Варто відмітити що анкетування організовується як НПП так і студентським самоврядуванням, причому останні формують зміст опитувальників самостійно, звертаючи уваги на правомірність цієї процедури, адже представники студентських органів управління проходили спеціальні тренінги.

Однак, здобувачі вищої освіти особисто не беруть участі в процедурі перегляду ОП. Результати анкетування студентів теж не враховуються не суттєво. А ні студенти, а ні органи студентського самоврядування не знали, що мають бути активними учасниками забезпечення якості ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертиза доводить, що зв'язок з роботодавцями відбувається випусковою кафедрою на постійній основі, причому як в рамках академічних стосунків, так в особистісному форматі. В університеті створена Рада роботодавців, проте в її склад (відповідно звіту про самооцінювання) не входять фахівців дошкільного профілю. Співробітництво, за словами самих роботодавців, відбувається в процесі організації практичної складової ОП, під час конференцій, семінарів, тренінгів. Вони зазначають, що в усній формі систематично дають поради щодо удосконалення змісту професійної підготовки, виходячи із результатів аналізу діяльності студентів, які приходять на практику, роботу тощо. Але, варто відзначити, що роботодавці не беруть участі в розробці та оптимізації самої ОП, як засвідчують результати зустрічі з ними.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка створений відділ працевлаштування, професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг, який допомагає випускникам працевлаштуватися та здійснює постійний моніторинг стану їх влаштованості протягом трьох років після закінчення навчання: випускники підлягають опитуванню щодо їх місця працювання та кар'єрного зростання (керівником та співробітниками відділу надана статистична інформація щодо цих питань в

контексті ОП, що розглядається). Крім того, варто відмітити, що за ініціативи відділу проводиться аналітика кількісних показників щодо працевлаштування за спеціальністю та від'їзду випускників на роботу за кордон. За словами керівника відділу, здійснюється профілактична робота щодо попередження останнього: періодичні дзвінки випускникам, що певний час не працевлаштувалися, з пропозиціями щодо посад, інформація про які надходить з відповідального обласного підрозділу та роботодавців безпосередньо.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Документ, що регламентує процедуру внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗВО відсутній (за словами керівництва знаходиться в процесі розробки). На даний момент заклад керується “Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А.С.Макаренка” від 2014 року затвердження (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf). Таким чином, ми бачимо, що внутрішня система забезпечення якості вищої освіти в СумДПУ знаходиться в стані формування. Зміст звіту про самооцінювання засвідчує некритичне ставлення гаранта щодо змісту та якості ОП “з моменту розроблення освітньої програми Дошкільна освіта – з 2013-2014 навчального року - та впровадження її в освітній процес кафедру дошкільної та початкової освіти суттєвих недоліків під час її реалізації професорсько-викладацьким складом кафедри виявлено не було”.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертна комісія ознайомила з результатами попередньої експертизи, зокрема з зафіксованими зауваженнями і може засвідчити, що вони виправлені. Зокрема, в частині підвищення рівня захищених серед співробітників кафедри – на даний момент 95% співробітників мають науковий ступінь; в частині підвищення кількісних показників опублікованої продукції – за даними 2018 року в рейтингу кафедр всього університету випускова кафедра ОП займає 5-те місце серед 33 кафедр СумДПУ імені А.С.Макаренка за результатами науково-дослідної роботи; в частині покращення матеріально-технічної бази спостерігаються значні зрушення (наявність комп'ютерного класу, мультимедійного забезпечення кількох аудиторій, створення куточків професійного середовища та ін.)

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Гарант ОП аргументує наявність культури якості залученістю до розробки та забезпечення якості ОП провідних фахівців університету та зовнішніх сумісників, врахуванням багаторічного досвіду інших кафедр провідних ЗВО України (у звіті про самооцінювання здійснене посилання на кафедру “дошкільної освіти факультету педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова” - назва кафедри є некоректною), контролем та моніторингом з боку адміністративного персоналу та НПП закладу, розглядом пропозицій стейкхолдерів.

Варто зазначити, що культура якості в СумДПУ знаходиться в стані формування.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Постійний моніторинг працевлаштованості випускників та профілактика від'їзду кваліфікованих фахівців за кордон.

Динамічний розвиток випускової кафедри та її сприйнятливість до зовнішньої критики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Незавершеність розробки внутрішньої системи якості вищої освіти.
Недостатня залученість здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців до процедури вдосконалення ОП.

Рекомендації:

1. Сформувати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в СумДПУ.
2. Залучити стейкхолдерів до процедури створення та оновлення ОП.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Недоліки не є суттєвими, спостерігається динаміка в розвитку та прагнення щодо забезпечення даного критерію.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом принципи прозорості та публічності провадяться в життя. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються документами, які розміщено у відкритому доступі на сайті університету в розділі “Документація” (<https://www.sspu.edu.ua/universytet/zahalna-informatsiia/dokumentatsiia>), наприклад:

1. Статутом Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf);

2. Колективним договором СумДПУ імені А. С. Макаренка на 2019-2022 роки (https://www.sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovir_2019-2022.pdf);

3. Положенням про організацію освітнього процесу (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf).

4. Методичні рекомендації до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf);

5. Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf);

6. Положення про переведення студентів на навчання за кошти державного бюджету

(https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2016_/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2_2016_97473.pdf);

7. Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf);

8. Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf).

Документи відображають різні аспекти організації освітнього процесу і регламентують в цьому контексті права і обов'язки всіх його учасників. Правила і процедури, визначені зазначеними документами, здебільшого є чіткими і зрозумілими. Проте, в “Положенні про організацію освітнього процесу” не завжди можна однозначно зрозуміти зони відповідальності певних підрозділів щодо започаткування ОП, її розробки і реалізації (особливо в контексті процедури створення навчального плану). Так, в процесі зустрічі з гарантом ОП, завідувачем випускової кафедри, науково-педагогічними працівниками, що безпосередньо відповідають за зміст освітньої програми, а також викладають на ній, було встановлено, що навчальний план за ОП “Дошкільна освіта”, а також робочій план складається

навчальними відділом без участі гаранта ОП і завідувача кафедри, на якій дана ОП започаткована. Даний факт було підтверджено під час наступної зустрічі з першим проректором ЗВО та директором Навчально-наукового інституту педагогіки і психології. Не зовсім зрозумілою стала категорична відмова від зазначеного факту представників навчального відділу. Така ситуація свідчить про незнання своїх прав (відносно описаного контексту) ані гарантом ОП, ані завідувачем випускової кафедри.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою одержання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

На сайті СумДПУ в розділі “Спеціальності” <https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/spetsialnosti> розміщено освітні програми для обговорення; оприлюднено адресу електронної пошти, на яку стейкхолдери можуть надсилати свої зауваження і пропозиції.

Зазначимо, що в запропонованому проекті представлено дві окремі програми https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/OP_DO_PO_magistr_8c7a2.pdf та https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/OP_DO_Logoped_magistr_97171.pdf які мають однакову назву. Частину пропозицій, висловлених експертною групою в них враховано. Проте додаткова спеціальність знов забезпечується вибіркоким блоком дисциплін. Вважаємо, що по-перше, представлені ОП повинні відрізнятися назвами, по-друге, додаткова спеціальність має забезпечуватися лише обов’язковими дисциплінами, по-третє, акредитувати теж треба дві окремі програми.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

На сайті кафедри дошкільної і початкової освіти оприлюднено опис та зміст ОП “Дошкільна освіта” ступеня вищої освіти “Магістр” - <http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/artical/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8/%D0%9E%D0%9F%D0%9F%20%D0%94%D0%9E%20%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8%202019-20.pdf>

Крім того у відкритому доступі розміщено робочі програми усіх освітніх компонентів, включених до неї - <http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/osvitno-profesiini-prohramy/mahistratura>. Обсяг інформації, що оприлюднюється, є достатнім для того, аби забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований усвідомлений вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

В цілому діяльність СумДУ імені А.С.Макаренка відбувається прозоро і публічно, що є запорукою публічної довіри до його діяльності та дозволяє пересвідчитися, що заклад дійсно виконує свою суспільну місію. Відкритість має також і інструментальну цінність для інформування зацікавлених сторін про ті чи інші аспекти освітнього процесу. Звертає на себе увагу динамічність розробки документальної бази з різних аспектів функціонування університету; спостерігається швидке реагування на нововведення в нормативно-правовому полі та мобільна їх адаптація з урахуванням особливостей життєдіяльності СумДПУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Певні пункти Положення про організацію освітнього процесу потребують конкретизації в частині процедури розробки освітніх програм і навчальних планів.

Рекомендації:

1. Доопрацювати Положення про організацію освітнього процесу, де більш чітко вписати права і обов'язки розробників ОП, навчальних і робочих планів.

2. Провести семінар/тренінг для Гарантів ОП, завідувачів випускових кафедр, заступників директорів з навчальної роботи щодо їхніх прав, обов'язків в контексті створення ОП, ознайомлення з нормативною базою.

3. Доопрацювати Проект ОП з урахуванням зазначених недоліків.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Діяльність СумДПУ імені А.С.Макаренка за критерієм 9 загалом відповідає вимога щодо забезпечення прозорості і публічності, а недоліки є несуттєвими і можуть бути виправлені в процесі вдосконалення Проекту ОП та залучення всіх зацікавлених сторін.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

Загальний аналіз щодо Критерію 10

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10:

Место для вводу текста.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10:

Место для вводу текста.

Рівень відповідності Критерію 10:

Выберите элемент.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10:

Место для ввода текста.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Место для ввода текста.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Виберіть елемент.

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, відсутні.

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документи Место для вводу текста.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи

(Гольок Оксана Анатоліївна)

Члени експертної групи

(Мордоус Ірина Олександрівна)

(Панченко Оксана Олександрівна)